

V Ě S T N Í K

MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE
A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY

SEŠIT 1

Vydáno: LEDEN 2009

Cena: 16 Kč

OBSAH

Část normativní

- Program spolupráce v oblasti školství, kultury, vědy, mládeže a sportu mezi vládou České republiky a vládou Maltské republiky na léta 2009–2011, podepsaný v Praze dne 9. prosince 2008 2

Část metodická

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (č.j. 24 246/2008-6) 7

Část oznamovací

- Oznámení o školních sportovních soutěžích (č.j. 25 488/2008-50 ze dne 3. 12. 2008) 15
- Informace o zrušení „Závazné osnovy a obsahu roční zprávy příspěvkových organizací zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. 30 895/2005-44 ze dne 5. 12. 2005“ (č.j. 25 832/2008-16 ze dne 5. 12. 2008) 15
- Informace o udělení schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům 16

ČÁST NORMATIVNÍ

Program spolupráce v oblasti školství, kultury, vědy, mládeže a sportu mezi vládou České republiky a vládou Maltské republiky na léta 2009–2011

Vláda České republiky a vláda Maltské republiky (dále jen „smluvní strany“), vedeny přáním dále rozvíjet svou spolupráci v oblasti školství, kultury, vědy, mládeže a sportu, a prohloubit tak vzájemné porozumění a přátelské vztahy mezi oběma státy, se v souladu s Dohodou o kulturní spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Maltské republiky, podepsanou v Praze dne 10. září 1979, dohodly takto:

ČÁST I ŠKOLSTVÍ

Článek 1

Smluvní strany si na požádání vymění informace o struktuře a organizaci vzdělávacích systémů svých států a aktuálních otázkách v oblasti vzdělávání.

Článek 2

Smluvní strany budou podporovat rozvíjení přímé spolupráce mezi vysokými školami ve státech smluvních stran.

Článek 3

Smluvní strany si budou vyměňovat informace o nabídce studijních programů vysokých škol a dalších možnostech studia na vysokých školách ve státech smluvních stran.

Článek 4

Smluvní strany si mohou každoročně vyměnit 2 (dva) akademické pracovníky k výzkumnému pobytu na vysoké škole ve státě druhé smluvní strany. Délka každého jednotlivého pobytu nepřesáhne 10 (deset) dnů.

Článek 5

1. Česká smluvní strana každoročně nabídne maltské smluvní straně 3 (tři) stipendia k účasti v kurzech českého jazyka na Letních školách slovanských studií pořádaných veřejnými vysokými školami v České republice.
2. Jestliže maltská smluvní strana nebude moci v daném roce nalézt vhodné uchazeče o účast v kurzech českého jazyka, česká smluvní strana jí nabídne za každé nevyužití místo v letním jazykovém kurzu

měsíční stipendium pro studenty vysokých škol, určené ke studijnímu nebo výzkumnému pobytu na veřejných vysokých školách v České republice. Délka tohoto pobytu může být 1 (jeden), 2 (dva) nebo 3 (tři) měsíce v závislosti na počtu využitých míst v letních jazykových kurzech.

3. Maltská smluvní strana každoročně nabídne české smluvní straně 3 (tři) stipendia pro studenty českých veřejných vysokých škol k účasti v letních kurzech anglického jazyka pořádaných v Maltské republice.

ČÁST II KULTURA

Článek 6

Spolupráce v oblasti kultury

1. Smluvní strany budou rozvíjet kontakty v oblasti kultury a umění a budou podporovat přímou spolupráci mezi českými a maltskými tvůrci, profesními sdruženími, kulturními a uměleckými institucemi a organizacemi působícími v oblasti kultury a umění.
2. Smluvní strany budou podporovat uvádění literárních, hudebních, dramatických děl a výtvarné tvorby českých a maltských autorů, se zvláštním přihlédnutím k dílům současných autorů.

Článek 7

Divadlo, hudba a tanec

Smluvní strany budou prostřednictvím svých příslušných orgánů, dle jejich možností, na zásadách vzájemnosti a dle dramaturgických plánů pořadatelů podporovat účast českých a maltských jednotlivců a souborů na významných divadelních, hudebních a tanečních akcích pořádaných v České republice a v Maltské republice. Svou pozornost přitom zaměří zejména na:

v České republice:

- Mezinárodní soutěžní výstavu scénografie a divadelní architektury Pražské Quadriennale;

v Maltské republice:

- Radu Maltské republiky pro kulturu a umění,
- Centrum pro kreativitu rytíře sv. Jakuba.

Článek 8 **Výtvarné umění**

Smluvní strany budou podporovat přímou spolupráci v oblasti výtvarného umění a uvádění tvorby českých výtvarných umělců v Maltské republice a maltských výtvarných umělců v České republice.

Článek 9 **Muzea a galerie**

1. Smluvní strany budou podporovat rozvoj přímé spolupráce mezi českými a maltskými galeriemi a muzei, jakož i dalšími institucemi a organizacemi působícími v oblasti vytváření, uchovávání a prezentace muzejních a galerijních sbírek jako nedílné součásti movitého kulturního dědictví České republiky a Maltské republiky.
2. Smluvní strany budou podporovat spolupráci organizací a institucí uvedených v odstavci 1 při přípravě a realizaci výstav, zajišťování účasti jejich odborníků na konferencích, sympoziích, vědeckých projektech a výzkumech a dalších odborných i kulturních aktivitách.
3. Smluvní strany budou podporovat přímou spolupráci mezi českým a maltským výborem Mezinárodní rady muzeí (ICOM).

Článek 10 **Kulturní dědictví**

1. Smluvní strany budou spolupracovat v oblasti ochrany movitého, nemovitého i nehmotného kulturního dědictví České republiky a Maltské republiky.
2. Smluvní strany se budou vzájemně informovat o právních předpisech týkajících se kulturního dědictví České republiky a Maltské republiky a o zkušenostech z této oblasti.
3. Smluvní strany budou podporovat činnost vedoucí k evidenci, dokumentaci a digitalizaci kulturního dědictví České republiky a Maltské republiky a budou si vyměňovat informace o činnosti v této oblasti.
4. Smluvní strany budou v souladu s normami mezinárodního práva, právními předpisy platnými v České republice a v Maltské republice a na zásadách vzájemnosti bránit nelegálnímu obchodu a vývozu kulturních statků nacházejících se na území České republiky a Maltské republiky. Rovněž si budou vyměňovat informace a zkušenosti jak z této činnosti, tak i informace a zkušenosti s aplikací a účinností předpisů Evropské unie, které se týkají vývozu kulturních statků a navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území kteréhokoli členského státu Evropské unie.
5. Smluvní strany budou prostřednictvím svých příslušných orgánů a v rámci svých možností podpo-

rovat spolupráci českých a maltských institucí a organizací působících v oblasti ochrany kulturního dědictví. Cílem této spolupráce je zvláště prezentace kulturního dědictví České republiky a Maltské republiky realizovaná prostřednictvím výstav, seminářů a konferencí.

Článek 11 **Autorské právo**

Smluvní strany dle svých možností zajistí ochranu práva autorského a práv s ním souvisejících v souladu s právními předpisy platnými v České republice a v Maltské republice a v souladu se závazky, které pro ně v této oblasti vyplývají z práva Evropského společenství a z příslušných mezinárodních smluv, jimiž jsou Česká republika a Maltská republika vázány.

Článek 12 **Tradiční lidová kultura, neprofesionální umělecké aktivity a dětské estetické aktivity**

1. Smluvní strany budou podporovat přímou spolupráci českých a maltských institucí a organizací působících v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit, tradiční lidové kultury a dětských estetických aktivit.
2. Smluvní strany budou prostřednictvím svých příslušných orgánů dle jejich možností a dle dramaturgických plánů pořadatelů podporovat účast českých a maltských jednotlivců, souborů, porotců a seminaristů na významných akcích konaných v této oblasti kultury v České republice a v Maltské republice. Zvláštní pozornost přitom zaměří na:

v České republice:

- Mezinárodní folklórní festival ve Strážnici,
- Festival sborového umění v Jihlavě,
- Festival českého amatérského divadla s mezinárodní účastí „Jiráskův Hronov“,
- Národní výstavu amatérské fotografie s mezinárodní účastí ve Svitavách,
- Celostátní soutěž neprofesionální filmové tvorby „Český videosalón“ v Ústí nad Orlicí;

v Maltské republice:

- Radu Maltské republiky pro kulturu a umění,
- Centrum pro kreativitu rytíře sv. Jakuba.

Článek 13 **Audiovize**

1. Smluvní strany budou v rámci svých možností podporovat přímou spolupráci českých a maltských filmových producentů, jejímž cílem je realizace filmů a poskytování služeb v oblasti filmového průmyslu.

2. Smluvní strany budou podporovat přímou spolupráci českých a maltských institucí, organizací, asociací a profesních sdružení působících v oblasti audiovizive. Budou rovněž podporovat přímou spolupráci filmových archivů a výměnu filmů na komerčním i nekomerčním základě.
3. Smluvní strany budou prostřednictvím svých příslušných orgánů podporovat účast českých a maltských umělců a odborníků na mezinárodních filmových festivalech, pořádaných v České republice a v Maltské republice, přičemž zvláštní pozornost zaměří na:

v České republice:

- Dny evropského filmu,
- Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech,
- Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech „Jeden svět“,
- Mezinárodní festival animovaných filmů „AniFest“ v Třeboni,
- Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež ve Zlíně,
- Mezinárodní festival dokumentárních filmů v Jihlavě;

v Maltské republice:

- Centrum pro kreativitu rytíře sv. Jakuba, v němž by bylo možné uspořádat Týden českého filmu.

4. Smluvní strany budou podporovat přímou spolupráci českých a maltských institucí zabývajících se tvorbou nových právních předpisů v oblasti médií a audiovizive.

Článek 14

Literatura a knihovny

1. Smluvní strany budou podporovat aktivity směřující ke vzájemné znalosti národních literatur.
2. Smluvní strany budou podporovat přímou spolupráci národních knihoven a dalších českých a maltských knihoven, literárních muzeí a kulturních a vzdělávacích institucí, jakož i rozvoj konkrétní spolupráce v oblasti nových technologií, a to zvláště v oblasti zpřístupňování této části kulturního dědictví odborné a laické veřejnosti.
3. Smluvní strany budou podporovat přímou spolupráci mezi českými a maltskými vydavatelskými organizacemi zejména v oblasti marketingu krásné a odborné literatury na vydavatelských trzích v České republice a v Maltské republice.
4. Smluvní strany budou prostřednictvím svých příslušných orgánů a v rámci jejich možností podporovat překládání děl české literatury do maltského či anglického jazyka a děl maltské literatury do českého jazyka.

Článek 15

Spolupráce v rámci Evropské unie

Smluvní strany budou v rámci svých možností podporovat spolupráci českých a maltských institucí a organizací, které spolupracují v oblasti kultury v rámci programů a iniciativ Evropské unie.

Článek 16

Spolupráce v rámci UNESCO

Smluvní strany budou v rámci svých možností podporovat spolupráci České komise pro UNESCO a Maltské komise pro UNESCO v oblasti kultury.

Článek 17

Výměna odborníků

Smluvní strany si v době platnosti tohoto Programu spolupráce mohou vyměňovat odborníky působící v oblasti kultury ke studijně pracovním pobytům v každoročním maximálním objemu 30 dní.

Článek 18

Výměna výstav

Výměna výstav bude realizována na základě organizačních a finančních podmínek dohodnutých přímo jejich organizátory.

ČÁST III

VĚDA

Článek 19

Smluvní strany budou podporovat spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje a budou napomáhat realizaci společných projektů.

ČÁST IV

MLÁDEŽ A SPORT

Článek 20

Smluvní strany budou podporovat rozvoj přímé spolupráce mezi českými a maltskými organizacemi mládeže. Sjednávání konkrétních aktivit spolupráce a jejich úhrada je v kompetenci mládežnických organizací.

Článek 21

Smluvní strany budou usnadňovat rozvoj přímé spolupráce mezi českými a maltskými sportovními organizacemi. Sjednávání konkrétních aktivit spolupráce a jejich úhrada je v kompetenci těchto sportovních organizací.

Článek 22

Smluvní strany si budou na požádání vyměňovat informace z oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu.

ČÁST V VŠEOBECNÁ A FINANČNÍ USTANOVENÍ

A. ŠKOLSTVÍ:

Článek 23

1. Vysílající smluvní strana nominuje kandidáty na základě článku 4 tohoto programu nejméně 3 (tři) měsíce před navrženým datem zahájení pobytu. Vysílající smluvní strana zároveň předloží přijímající smluvní straně dokumentaci kandidátů, která bude obsahovat jejich životopis, návrh programu pobytu, který bude specifikovat jeho délku a datum zahájení, a zvací dopis vystavený příslušnou vysokou školou ve státě přijímající smluvní strany.
2. Přijímající smluvní strana sdělí vysílající smluvní straně své stanovisko, pokud jde o přijetí kandidátů, alespoň 1 (jeden) měsíc před navrženým datem zahájení pobytu.
3. Po obdržení souhlasu přijímající smluvní strany oznámí vysílající smluvní strana přesné datum příjezdu kandidátů, pokud možno s 15denním (patnáctidenním) předstihem.

Článek 24

1. Při nominaci kandidátů podle článku 5 tohoto programu předloží vysílající smluvní strana přijímající smluvní straně materiály, které budou obsahovat údaje požadované v příslušném formuláři přihlášky, nejpozději do 31. března každého roku.
2. Přijímající smluvní strana oznámí vysílající smluvní straně nejpozději do 30. června každého roku, zda byli navržení kandidáti přijati, a sdělí jí název instituce, která je k pobytu přijme.
3. Vysílající smluvní strana oznámí přijímající smluvní straně přesné datum příjezdu stipendistů nejméně dva týdny před zahájením pobytu.

Článek 25

Osobám přijatým na základě článku 4 tohoto programu přijímající smluvní strana poskytne:

- a) stravné a kapesné v souladu s platnými právními předpisy svého státu;
- b) zdarma ubytování hotelového typu;
- c) úhradu výdajů za cesty po území svého státu v případě, že budou vyplývat z programu pobytu schváleného přijímající smluvní stranou.

Článek 26

Přijímající smluvní strana poskytne účastníkům jazykových kurzů přijatým na základě článku 5 odst. 1 a 3 tohoto programu bezplatnou výuku a uhradí jejich stravování a ubytování a výdaje za účast na exkurzích pořádaných v rámci letního jazykového kurzu.

Článek 27

Kandidátům maltské strany přijatým ke studijním nebo výzkumným pobytům na základě článku 5 odst. 2 tohoto programu česká smluvní strana poskytne:

- a) bezplatné studium;
- b) stipendium v souladu s platnými právními předpisy České republiky;
- c) možnost ubytování a stravování ve vysokoškolských zařízeních za stejných podmínek, jako mají občané České republiky.

Článek 28

Vysílající smluvní strana uhradí svým kandidátům vyslaným do státu přijímající smluvní strany na základě článků 4 a 5 tohoto programu náklady na mezinárodní dopravu do místa určení ve státě přijímající smluvní strany a zpět.

Článek 29

Smluvní strany si budou na základě tohoto programu vyměňovat pouze osoby, které hovoří anglicky.

B. KULTURA:

Článek 30

Výměna odborníků na základě článku 17 tohoto programu se bude uskutečňovat v souladu s právními předpisy platnými v České republice a v Maltské republice za těchto organizačních a finančních podmínek:

- a) Vysílající smluvní strana sdělí přijímající smluvní straně návrh na vyslání svých odborníků nejpozději dva měsíce před datem plánovaného uskutečnění pobytu. V návrhu uvede:
  - jméno a příjmení odborníka,
  - název instituce nebo organizace, která bude v přijímajícím státu odborným garantem pobytu,
  - návrh programu pobytu včetně termínu jeho uskutečnění,
  - jazykové znalosti odborníka.
- b) Přijímající smluvní strana oznámí vysílající smluvní straně své rozhodnutí o přijetí odborníka k pobytu nejpozději jeden měsíc před datem plánovaného pobytu.
- c) Vysílající smluvní strana oznámí přijímající smluvní straně přesné datum a způsob dopravy odborníka nejpozději tři týdny před plánovaným datem pobytu.
- d) Vysílající smluvní strana hradí náklady na mezinárodní cestovné do místa pobytu a zpět.
- e) Přijímající smluvní strana poskytne ubytování a částku na stravné a kapesné.
- f) Vyžaduje-li to schválený program pobytu, uhradí přijímající smluvní strana náklady na dopravu na území svého státu.

ČÁST VI ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 31

1. Veškeré aktivity a výměny osob i materiálů v rámci tohoto programu spolupráce budou uskutečňovány na zásadách reciprocit a v mezích rozpočtových možností smluvních stran.
2. Tento program spolupráce nevylučuje možnost uskutečnění dalších aktivit dohodnutých smluvními stranami diplomatickou cestou.
3. Spory, které mohou vzniknout při provádění tohoto Programu spolupráce, budou řešit smluvní strany jednáním vedeným diplomatickou cestou.
4. Tento program spolupráce vstupuje v platnost dne 1. ledna 2009 a zůstane v platnosti do 31. prosince 2011.
5. Platnost tohoto programu spolupráce se automaticky prodlužuje do doby vstupu v platnost nového

programu spolupráce, pokud jej jedna ze smluvních stran písemně nevypoví, a to s šestiměsíční výpovědní lhůtou.

6. Ukončení platnosti tohoto programu spolupráce nebude mít vliv na dokončení aktivit, které byly započaty v době jeho platnosti.

Dáno v Praze dne 9. prosince 2008 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a anglickém, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za vládu
České republiky

Ondřej Liška
ministr školství,
mládeže a tělovýchovy

Za vládu
Maltské republiky

Tonio Borg
ministr
zahraničních věcí

ČÁST METODICKÁ

Č.j. 24 246/2008-6

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Na rozdíl od jiných druhů násilí je šikana zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných fázích vyskytuje v téměř každé škole, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se vztahy v třídních kolektivech ještě před vznikem šikanování. K tomuto je potřeba zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky vytváření dobrých vztahů, v práci s dynamikou skupiny, v podpoře a upevňování zdravých třídních norem dětí, žáků a studentů jako prevenci šikanování.

Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů by měli spolupracovat pedagogičtí pracovníci podle předem dohodnutých postupů. K tomu je nutné zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky šikanování.

Cílem předkládaného metodického pokynu je upozornit na závažnost šikanování, poskytnout pedagogickým pracovníkům základní informace k prevenci a řešení tohoto specifického problému.

Tento metodický pokyn je určen pro právnické osoby vykonávající činnost škol zřízených MŠMT. Podpůrně je doporučován k využití i ostatním školám zapsaným do školského rejstříku a poskytovatelům služeb souvisejících se vzděláváním a výchovou.

Čl. 1

Charakteristika šikanování

(1) Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuální-

ho obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

(2) Šikanování se ve své zárodečné formě vyskytuje prakticky na všech školách. Pocit bezpečí každého jedince a jeho začlenění do třídního kolektivu je základní podmínkou vytváření produktivního prostředí a dobrého sociálního klimatu třídy a školy. Všechny školy a školská zařízení mají povinnost předcházet všem náznakům násilí a šikanování. Šikanování v jakékoli formě a podobě nesmí být pracovníky školy akceptováno. Samotní pedagogičtí pracovníci nesmí svým jednáním s některými žáky a chováním vůči nim podněcovat zhoršování vztahů směřující k šikanování těchto žáků jejich spolužáky.

Čl. 2

Projevy šikanování

(1) Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany patří:

- Verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).
- Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).
- Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

(2) Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu. Příklady šikanování jsou uvedeny v příloze.

Čl. 3

Odpovědnost školy

(1) Škola či školské zařízení má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 5651/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský

zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

(2) Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen trestných činů) vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku (§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod.

(3) Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekážení trestného činu (§ 168, 167 trestního zákona). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 166 tr. zákona) či schvalování trestného činu (§ 165 tr. zákona), v krajním případě i podněcování (§ 164 tr. zákona). Skutkovou podstatu účastenství na trestném činu (§ 10 tr. zákona) může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu např. tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.

Čl. 4

Školy a školská zařízení v prevenci šikanování

(1) Základem prevence šikanování a násilí na školách je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky (a mezi žáky a učiteli). Školy a školská zařízení při efektivní realizaci prevence šikanování usilují o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

- podporují solidaritu a toleranci,
- podporují vědomí sounáležitosti
- posilují a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňují spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

(2) Ředitelé škol a školských zařízení odpovídají za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikanování a násilí. Vychází přitom z komplexního pojetí preventivní strategie, která je ve smyslu *Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních* č. j. 20 006/2007-51 součástí Minimálního preventivního programu školy. Ředitelé zejména:

- Zajistí vzdělávání pracovníků (pedagogických i nepedagogických) v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Vzdělávání pedagogických pracovníků se řídí § 10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. Vzdělávání školního metodika prevence ve specializačním studiu se řídí § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.
- Zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování a do školní družiny. Především v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.
- Zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní (školní) kolektiv. Za zvlášť nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování.
- Zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování

(3) Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka.

Všichni pedagogičtí pracovníci by měli vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce. Důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů. Vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům, ovlivňují chování žáků.

(4) Ve školním řádu budou jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.

Čl. 5

Program proti šikanování

(1) Každá škola si vytvoří vlastní Program proti šikanování, pokud ho doposud nemá. Tento program se stane součástí Minimálního preventivního programu.

(2) Na tvorbě a realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace jeho tvorby patří ke standardní činnosti školního metodika prevence. Ten podle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP. Za realizaci a hodnocení programu je odpovědný ředitel školy.

(3) Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je za-

měřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo či ne. Současně je třeba stanovit smysluplnou strukturu programu.

(4) Hlavní součástí programu je krizový plán, který eliminuje či minimalizuje škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde. Měly by z něj jednoznačně vyplynout kompetence jednotlivých osob a specifický postup a způsob řešení. Konkrétně je nutné rozpracovat dva typy scénářů:

1. První zahrnuje situace, které škola zvládne řešit vlastními silami. Do této skupiny patří postupy pro počáteční stádia šikanování a rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování.
2. Druhý zahrnuje situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi (viz čl. 9) a policií. Sem patří řešení případů pokročilé a nestandardní šikany, např. výbuchu skupinového násilí vůči oběti.

(5) S krizovým plánem jsou vždy na začátku školního roku prokazatelně seznámeni žáci (přiměřeně jejich věku), studenti a jejich zákonní zástupci.

Čl. 6

Postupy řešení šikanování

(1) Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených.

(2) Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování. Jednotlivá stádia jsou blíže popsána v příloze č. 2 Stádia šikanování.

(3) Metody vyšetřování šikanování:

A. Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto pěti krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

B. Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.

4. Pokračující pomoc a podpora oběti.

5. Nahlášení policii.

6. Vlastní vyšetřování.

(4) V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

Doporučuje se seznámit pedagogické pracovníky s informací MŠMT ČR č.j.: 25 884/2003-24 *Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané*.

(5) V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

(7) Podrobnější informace k článkům 5 a 6 jsou v příloze č. 3 Doporučená literatura.

Čl. 7

Výchovná opatření

(1) Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

(2) Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele, podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia na střední škole.
- Snížení známky z chování.
- Převedení do jiné třídy.

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

(4) V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Čl. 8

Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikánování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikánování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikánování (viz Čl. 5 odst. 5).

Čl. 9

Spolupráce se specializovanými institucemi

(1) Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány. Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstoupit do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),
- případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

(2) Dojde-li k závažnějšímu případu šikánování nebo při podezření, že šikánování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy

nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

(3) Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Čl. 10

Selhání školy v řešení šikany

(1) V případech podezření nebo již prokazatelných projevů šikany, které nejsou bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, je zcela na místě obrátit se na ředitele příslušné školy nebo školského zařízení.

Pokud se však projeví nečinnost i ze strany ředitele, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá ve všech pracovištích ČŠI.

Stížnost je možné adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI, samozřejmě je možno podat stížnost i na ústředí tzn. na adresu: Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5, resp. elektronicky na adresu posta@csicr.cz.

(2) Současně je potřebné v odůvodněných případech zajistit oběti šikánování pomoc psychologa, speciálního pedagoga (etopeda) popřípadě jiného specialisty.

Čl. 11

Závěrečné ustanovení

- Zrušuje se Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikánování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 28 275/2000 - 22
- Tento pokyn nabývá účinnosti dnem jeho zveřejnění ve Věstníku MŠMT ČR.

Příloha č. 1**Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování****1. Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:**

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

2. Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

3. Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Příloha č. 2

Stádia šikanování

Motto: Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stadium už je klíčové. Vydělí se jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

Michal Kolář

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokaře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Stádia šikanování podle Michala Koláře, 1990, 1996, 1997, 2000 aj.

Příloha č. 3

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.

Kolář, M. (1997, 2000). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.

Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.

Kolář, M. (Ed.) (2004). Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PF UP 30.3.

Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.

Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: sborník metod. Praha, IPPP.

Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál.

Časopisy

- Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanování. Perspektivy. In: Sociální prevence. Bratislava: Národní osvetové centrum.
- Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina č.3/2007
- Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? Psychologie dnes 2 (12), 16-18
- Kolář, M. (2005). Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie. Prevence 7 (2), 3-7.
- Kolář, M. (1998). Soudce Lynch na českých školách? Vyšetřování a léčba specifických typů šikan; in Sborník „Prevence šikanování ve školách“, Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, Praha.

Příloha č. 4

Příklady šikanování

1. Příklad: Zpověď oběti počátečního stadia šikanování

(doslovný přepis)

- nadávaj mi
- dělaj mi naschvály
- maj na mne poznámky když přijdu po nemoci
- rejpaj do mne
- když se učitel rozhoduje koho vyzkoušet tak mu poraděj mne
- když nejsem ve škole říkaj učitelům, co není pravda
- když něco provedou, snaží se to svalit na mne
- když se učitel zeptá jestli někdo má tahák, hned se všichni ozvou, že mám já
- vo hodině, když písemka, tak zničeho nic se ozve abych neopisoval
- všichni maj strašnou radost když dostanu špatnou známku
- když jsem služba, tak všichni udělaj ve třídě nepořádek
- nepouští mne mezi sebe když si povídají
- když si řeknu o sešit tak řeknou, že ho nemají dopsanej a pak ho pučej někomu jinému
- ve frontě na oběd mne předbíhají
- když je ve třídě smrad tak hned řeknou že jsem si prd
- povyšujou se nade mne
- Nic mi nepučej
- když něco udělám, hned to všem řeknou
- plivnou mi na židli a na všechny ostatní, abych si nemohl najít jinou
- na výtvarce si ode mne vezmou štětec a nic mi neřeknou a maj z toho strašnou srandu, když ho hledám
- když v matice někdo počítá na tabuli, tak mu raděj a řeknou mu i výsledky. Ale mně ne. Když už mi poraděj, tak špatně
- někdy mi tašku zamknou do skříně a říkaj že od ní nemaj klíč
- když se učitel zeptá kdo chybí tak místo mého jména řeknou nějakou nadávku

2. Příklad: „Premiantka třídy“ – za určitých okolností se může stát obětí šikany kterékoli dítě.

Půvabná třináctiletá dívka, premiantka třídy závodně hrající tenis, se stala terčem kritiky a nemilosti skupiny spolužáků. Nedokázala se zapojit do společné zábavy, snad působila poněkud křečovitě a byla příliš orientována na výkon. To však neopravňovalo zdatného a oblíbeného chlapce, aby jí dlouhodobě fyzicky ubližoval. Jelikož ale ona byla zdatná a odvážná dívka, pokoušela se mu někdy postavit a vrátit mu způsobené příkoří, ovšem proti jeho brutalitě neměla šanci. Schytala od něj tvrdé rány a kopance. Nikdo se jí nezastal. Po takovém střetu často plakala. Rodiče a učitelé se nikdy o jejím trápení nedověděli. Obětí agresivity tohoto „gentlemana“ se krátkodobě staly dvě další dívky s výborným prospěchem.

Po příchodu nového žáka, který byl jednoznačně nejsilnější a přitom povahově mírný a jemný, násilí zmíněného chlapce ustalo.

Je zajímavé, že dívka, která se mi s tímto příběhem svěčila a kvůli níž jsem navázal spolupráci s mimořádně obětavou výchovnou poradkyní, si po delší době téměř na nic nevzpomněla. Její bolestivé vzpomínky byly vytěsňeny mimo vědomou oblast.

Kolář M. (2005) Bolest šikanování. Praha: Portál, 2005

Příloha č. 5**Informační leták pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ**

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti ho líto.

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DŮVĚŘUJEŠ (ŠKOLNÍM METODIKEM PREVENCE, ŠKOLNÍM PSYCHOLOGEM, VÝCHOVNÝM PORADCEM).

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- Obať se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvalu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

ČÁST OZNAMOVACÍ

Č.j. 25 488/2008-50

Oznámení

Oznamujeme, že školní sportovní soutěže, vyhlášené pro školní rok 2008/2009 Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (Věstník MŠMT 8/2008, str. 7) a Asociací školních sportovních klubů ČR (manuál AŠSK ČR str. 33 a 39) proběhnou do konce školního roku 2008/2009 tak, jak byly vyhlášeny, tzn. že žáci základních škol zařazení od 1. 9. 2008 do 31. 12. 2008 do programu intenzifikace sportovních tříd MŠMT se nesmějí zúčastnit soutěže ve sportu, na který mají speciální zaměření, a to po celou dobu školního roku 2008/2009.

Toto oznámení zveřejňujeme v souvislosti se změnami státní podpory sportu od 1. 1. 2009 a v souladu se zahájením programu IV – Sportovní střediska od stejného data.

Č.j. 25 832/2008-16

Informace

Nabytím platnosti dokumentu „Pokyn ST – I. NM k vypracování rozboru hospodaření příspěvkových organizací zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy“ č.j.: 18 336/2008-16, se dnem **4. prosince 2008** ruší „**Závazná osnova a obsah roční zprávy příspěvkových organizací zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy**“ č.j.: 30 895/2005-44 ze dne 5. 12. 2005.

(Věstník MŠMT – sešit 1 – leden 2006).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo k zařazení do seznamu učebnic a učebních textů následující tituly:

pro základní vzdělávání:

Trapl, M., Traplová, J., Hýsek, O.: Dějepis 8 (učebnice a pracovní sešit) Č. j.: 17 912/2008-22, cena: 140 + 35 Kč	7. 11. 2014	Prodos	součást ucelené řady
Horská, V., Marádová, E., Slávik, D.: Ochrana člověka za mimořádných událostí – Sebeochrana a vzájemná pomoc Herink, J., Balek, V.: Ochrana člověka za mimořádných událostí – Živelné pohromy Beneš, P. a kol.: Ochrana člověka za mimořádných událostí – Havárie s únikem nebezpečných látek, Radiační havárie Danielovská, V.: Ochrana člověka za mimořádných událostí pro 1. stupeň ZŠ Č. j.: 19 999/2008-22, cena: 59 + 59 + 55 + 65 Kč	14. 11. 2014	Fortuna	
Jelínek, S., Alexejová, L. F., Hříbková, R., Žofková, H.: Raduga po-novomu 2 (učebnice + pracovní sešit) Č. j.: 18 529/2008-22, cena: 209 + 109 Kč	19. 11. 2014	Fraus	součást ucelené řady
Beneš, P., Pumpr, V., Banýr, J.: Základy chemie 1 a 2 (učebnice, pracovní sešity a autorská řešení) Č. j.: 22 795/2008-22, cena: 2 x 115 + 2 x 55 + 48 Kč	8. 12. 2014	Fortuna	součást ucelené řady

pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

Parkan, F., Mikeska, T., Málková, M.: Dějepis – Novověk (pro základní vzdělávání žáků se sluchovým postižením) Č. j.: 11 743/2008-61, cena: 351 Kč	30. 10. 2014	Septima	součást ucelené řady
Chuchmová, K., Chudomelová, E.: Slabikář – výukový program na CD (pro základní vzdělávání žáků se sluchovým postižením) Č. j.: 15 941/2008-61, cena: 872 Kč	18. 11. 2014	Fortuna	součást ucelené řady

Vydává: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR – **Redakce:** Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, telefon 257 193 437 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – SEVT, a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8-Bohnice, telefon: 283 090 352, 283 090 354, fax: 233 553 422, www.sevt.cz, e-mail: sevt@sevt.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a distribuuje Magnet Press Slovakia, s. r. o., P.O. Box 169, 830 00 Bratislava, tel./fax: (004212) 44 45 45 59, tel./fax: (004212) 44 45 46 28 – **Předpokládané roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Věstníku a pro tento rok 1. záloha činí 600 Kč – Vychází měsíčně – **Tiskne:** Sprint Servis, Lovosická 31, Praha 9.

Distribuce: předplatné, jednotlivé částky na objednávku i za hotové – SEVT, a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8-Bohnice, telefon: 283 090 352, 283 090 254, fax: 233 553 422; drobný prodej v prodejnách SEVT, a. s. – Praha 5, Elišky Peškové 14, tel./fax: 257 320 049, – Praha 4, Jihlavská 405, tel./fax: 261 264 325 – Brno, Česká 14, tel./fax: 542 233 962 – Ostrava, Nádražní 29, tel./fax: 596 120 690 – České Budějovice, Česká 3, tel./fax: 387 319 045 a ve vybraných knihkupectvích.
Distribuční podmínky předplatného: jednotlivé částky jsou expedovány předplatitelům neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. Lhůta pro uplatnění reklamaci je stanovena na 15 dnů od data rozeslání, po této lhůtě jsou reklamace vyřizovány jako běžné objednávky za úhradu. V písemném styku vždy uvádějte IČ (právnícká osoba), rodné číslo bez lomítka (fyzická osoba) a kmenové číslo předplatitele. **Podávání novinových zásilek** povoleno RPP Praha č.j. 1172/93 ze dne 9. dubna 1993. Podávání novinových zásilek v Slovenské republice povolené RPP Bratislava, pošta 12, č.j. 445/94 zo dňa 27. 12. 1994.

